

neque purpura, aut serico vestitas, neque annulum gestantes, neque cum viris in eodem lecto dormientes tolerassent! alludens ad Lutheri et quorundam aliorum apostatarum factum, qui ex hoc loco S. Joannis, et illo altero cap. 5, male intellecto, multis monialibus persuaserunt licitum esse illis deserere sua monasteria, redire ad vanitates seculi, et denique sine peccato nubere, quia nata ex Deo essent; natus autem ex Deo non peccat, sed generatio Dei conservat eum, ne Dei semen in eo extinguatur: neque enim suos Deus unquam ita privat spiritu gratie, inquit hic Calvinus, quin aliquam pietatis scintillam retineant: unde in Davide adultero et homicida dicit gratiam remansisse, sicut ignem sub cineribus.

Vers. 19. — SCIMUS; nos quicumque fide per charitatem operante fideles et christiani sumus, fide certè novimus, QUONIAM EX DEO SUMUS, quòd ex Deo spiritualiter nati, et filii Dei sumus. Non dicit quòd quilibet christianus sciat de seipso quòd sit filius Dei, ut contra Catharum rectè notat Hesselius, sed quòd quicumque est verè christianus sciat se hoc ex singulari Dei gratià habere. Cajetanus verò addit apostolos certè etiam experièntià scivisse se justos et ex Deo natos esse, quia in virtute Dei faciebant miracula. Sed hoc ex illà experièntià non omninò certò colligi potest; nam aliquando peccatores gratiam miraculorum etiam habent, ut Judas olim, et multi hodiè existimant de Saluatoribus in Hispanià. Et mUNDUS TOTUS, omnes homines, qui in hoc mundo secundum mundi et seculi praves mores conversantur, in MALIGNO POSITES EST, sub maligni seu diaboli potestate constitutus est, qui eum concupiscentiæ carnalis vinculis captivum de flagitiò in flagitium, de scelere in scelus trahit. Non quòd mundani homines peccare cogantur à diabolo, sed: *Deserit à luce justitiæ, et per hoc contemnerit, quid pariat aliud quàm opera tenebrarum?* ait S. August., cap. 25, lib. de Natura et Gratià. Sub mundo autem Beda etiam parvulos nondum per baptismum renatos comprehendit, qui per peccatum originale sub maligni potestate positi sunt. Veritè etiam potest: *Mundus totus in malo jacet:* in triplici tempore illo malo de quo supra: *Omne quod est in mundo concupiscentià carnis est, concupiscentià oculorum, et superbià vitæ,* 1 Joan. 2, v. 16. Manichæi verò, ut ex Didymo patet, hunc locum ad sumum errorem detorquebant, interpretantes quòd fabrica mundi recamberet in diabolo tanquam oplice suo: unde mendum non à bono, sed à malo Deo, sive diabolo, fabricatum esse dicebant.

Vers. 20. — ET SCIMUS, quoque fide certissimà. Insinuat S. Joannes unde Christiani mysterium illud gratiæ Dei didicerint quæ eos à reliquo mundo discernit; QUONIAM FILIUS DEI VENIT, quòd Filius Dei Patris jam in mundum venerit, quando Verbum caro factum est: unde alium Messiam et Salvatorem frustra Judei expectant; ET DEBIT NOBIS SENSUM, Gratiæ intelligentiam, per Evangelium scilicet et fidem quæ nos illuminavit, UT COGNOSCAMUS; non tantum assen-

su intellectus, sed etiam affectu voluntatis: nam *cognoscere* apud Hebræos, Græcos et Latinos significat notitiam practicam intellectus, quæ amore voluntatem succendit: unde cognoscere et nosse aliquem pro simpliciter amare non raro usurpatur: VERUM DEUM, quem non cognoscebant gentiles idololatæ, qui opera manuum hominum deos appellabant, Sapient. 15, v. 10, et Judei etiam cum veri Dei multos errores permiscebant: Christus autem arcana divinitatis revelando, luce suâ tenebras illas dissipavit. Et sumus, hic per fidem et charitatem, postea per speciem et fructum, in vero Filio ERAS, in corpore Christi veri et naturalis Filii Dei Patris; dicuntur enim esse in Christo qui in corpore mystico cujus Christus est caput per charitatem inserti et compaginati sunt. Græcè aliter: *Et sumus in illo vero, in Filio ejus Jesu Christo,* ita ut non sit pars periodi præcedentis, sed finitè periodo sibi et omnibus Christianis congratulatur, quod per fidem et charitatem sint uniti, et quodammodo unum cum vero illo Deo Patre, et cum Filio ejus incarnato Jesu Christo. Hic EST VERUS DEUS; hic autem Jesus Christus, quia Filius naturalis est, non adoptivus, etiam est verus et idem Deus cum Patre. Hoc autem adversus Cerinthum et Ebionem dicit, contra quos etiam Evangelium sum scripsit. Hoc etiam testimonium divinitatis Christi omne effugium intercludit Arianis: unde Patres Nicæni synodi particulam illam: *Deum verum de Deo vero,* ex hoc loco S. Joannis putantur symbolo suo inseruisse. ET VITA ÆTERNA; est etiam vita æterna quæ vivit in seipso cum Patre et Spiritu sancto: et propterea est fons, unde in electos vita æterna manat; Christus enim ut Deus, est causa objectiva et efficiens vitæ æternæ beatorum; ut homo causa meritoria: unde homines pluribus titulis quàm angeli beatitudinem suam Christo debent; angelos enim objective et effective tantum ut Deus beatificat, non meritorie sicut homo.

Vers. 21. — FILII, CUSTODITE VOS, vigilanter et sollicitè cavete vobis. Eodem modo verbum *custodie* accipitur, 2 Pet. 5, v. 17; *ASINCLACAS*, Græcè: *Ab idolis;* ab idolorum et falsorum deorum cultu; unde Syrus veritè: *Ab idololatriâ;* in quodammodo ergo, ait S. Joannes, jam sciat quis sit verus Deus, à quo solo vitam et felicitatem æternam expectare debetis, nolite relabi, aut dellectere ad inanum deorum latram; licet enim ad Judæos christianos per Parthos et Assyrios dispersos scribat, ut initio Epistolæ diximus, multi tamen gentiles nuper ab idololatriâ ad fidem conversis Judæis permixti erant, qui vel reliquiis superstitionis suæ mente retinebant, ut ait Didymus, vel certè ut neophyti nondum in fide tam radicati erant, quin faciliè in idololatriam recidere possent. Calvinus et sectarii sub idolis et simulacris sacras etiam nostras imagines à S. Joanne proscriptas voluit, quia generaliter est corruptela pietatis, ut ait Calvinus, ubi statua et pictura ad cultum eriguntur; non enim, inquit, tam faciliè ardebit aridum lignum carbone subjecto, quàm citò idololatria mentes hominum corripit dum illi

materia obijcit. Hoc tamen experièntiâ Catholicorum in fide instructorum constat esse falsissimum; non enim adorant ligna et lapides tanquam deos, sed per imaginum picturam inspectionem, aut synodus VII, omnes qui contemplantur ad prototyporum recordationem et desiderium transeunt, illisque honorariam adorationem exhibent; unde imaginis honor, inquit, in prototypum resultat, et qui adorat imaginem, in eâ quoque adorat descriptum argumentum. Beza verò offert hic epistolam quamdam B. Epiphani, in quâ narrat se velum in foribus ejusdem ecclesiæ pendens discidisse, quia imaginem quasi Christi, vel sancti in eo depictam vidisset: sed Baronius, tom. 4, ad annum Christi 592, particulam illam epistolæ S. Epiphani ab hæreticis iconoclastis assutam esse multis argumentis probat, nec olim fuisse in illâ epistolâ ad Joannem Hierosolymitanum, quam D. Hieronymus in Latinum

veritè; deinde, licet S. Epiphanius id reverè scripsisset, videtur tamen loqui de imaginè quâdam deformi, ita ut dubium esset an Christi vel alterius sancti, an falsi alicujus numinis foret. Beda idololatriam, à quâ S. Joannes hic cavendum monet, ad tres etiam metaphoricas idololatrias, hæresim, avaritiam et luxuriam extendit: hæretici enim sua phantasmata, avari pecunias, luxuriosi voluptates, tanquam simulacra adorant; unde apostolus Paulus, ad Coloss. 3, v. 5, avaritiam simulacrorum servitatem appellat, et ad Philip. 3, v. 19, ventrem esse luxuriosorum et intemperantium Deum dicit idem Apostolus. Hæretici Saturno, avari Pluto, libidinosi Veneri, gulosi Bacheo, quasi sacrificant. AMEX, sic fiat, et Deus det ut vos à simulacris custodiat; vel certè ista clausula ad omnia, quorum custodiam tota Epistola commendavit, referri potest.

IN EPISTOLAM CATHOLICAM II B. JOANNIS APOSTOLI

Argumentum.

Hanc et tertiam Epistolam olim quidam putaverunt non esse Joannis, sed ejusdem alterius Joannis, cognomento Senioris qui Ephesi etiam habitavit, et cujus in suis opusculis sæpè meminit Papias, hujus Joannis Senioris, non autem Joannis, ut putat Beda, discipulus; unde cum auctor secundæ et tertiæ senioris se vocet, conjectaverunt hunc Joannem apostolum harum Epistolarum fuisse scriptorem. Hanc etiam opinionem sequuntur Erasmus et Cajetanus. Sed generalis Ecclesiæ consensus S. Joannis apostoli Epistolas esse ostendit, inquit Beda, qui etiam ex similitudine styli et sententiarum cum Epistolâ 1 S. Joannis idem colligit. Certè vetustissimus Tertullianus, cap. 33, de Præscriptionibus, eundem Apocalypsis et duarum istarum Epistolarum auctorem esse significat; quod plurimis testimoniis ac argumentis Pamelius in Notis ad illum locum confirmat. Auctorem verò Apocalypsis non alium Joannem quàm apostolum aperit testatur idem Tertullianus, libro 5, cap. 14, et lib. 4, cap. 8, adversus Marcionem; unde Clemens Alexandrinus Origenis præceptor et Tertulliani contemporaneus, et Didymus Alexandrinus Hieronymi magister, breves commentarios in has duas postremas Epistolas tanquam S. Joannis conscripserunt; unde Beza, et plurimi sectariorum eas tanquam legitimas admittunt.

Argumentum secundæ Epistolæ hujus est gratulatio quæ Electæ nobili et piæ feminæ de suorum filio-

rum fide et probitate congratulatur, et simul adhortatio ad perseverantiam, et hæreticorum Basilidianorum fugam, qui negabant Christum in carnem venisse; unde Epistola familiaris est, sicut et tertia. Ideoque non propriè vocari possunt catholice, sive universales, quales sunt et vocantur Epistola Jacobi, duæ Petri, prima Joannis, et una Judæ, quæ ad nullum particularem hominem vel urbem, ut S. Pauli Epistola, sed ad multos universaliter sunt scriptæ. Hæ tamen duæ accensentur primæ Epistolæ Catholice S. Joannis propter auctorem eundem; ideoque septem Epistolæ catholice vulgò numerari solent, eum tamen reverè sint tantum quinque.

Videntur autem scriptæ hæ Epistolæ Ephesi in Asiâ Minore, ubi senectutem suam Joannes transegit, ut in libro de scriptoribus ecclesiasticis Hieronymus narrat; unde verisimile non est feminam Electam, ad quam scribit, habuisse Ephesi, ut Bivaricus commentator Flavii Dextri, ad annum Christi 103, scribit, quia ad civitatem externam, in quâ S. Joannes non habitabat, Epistolam missam fuisse ex versu ultimo patet. Fortassè ergo Babylonem missa fuerit, cum Clemens Alexandrinus Electam feminam Babyloniam fuisse scribat; aut certè potius in aliquâ civitate Asiæ Minoris non procul ab Epheso habitavit, cum S. Joannes senex jam et decrepitus se eam invisurum, et ore ad os loqui speret, ut ex versu 12 patet.

IN EPISTOLAM CATHOLICAM II

B. JOANNIS APOSTOLI

COMMENTARIA.

CAPUT UNICUM.

1. Senior Electæ domine, et natis ejus, quos ego diligo in veritate, et non ego solus, sed et omnes qui cognoverunt veritatem,
2. Propter veritatem que permanet in nobis, et nobiscum erit in æternum.
3. Sit vobiscum gratia, misericordia, pax à Deo Patre, et à Christo Jesu Filio Patris, in veritate et charitate.
4. Gavisus sum valdè, quoniam inveni de filiis tuis ambulantes in veritate, sicut mandatum accepimus à Patre.
5. Et nunc rogo te, domina, non tanquam mandatum novum scribens tibi, sed quod habuimus ab initio, ut diligamus alterutrum,
6. Et hæc est charitas, ut ambulemus secundum mandata ejus. Hoc est enim mandatum, ut quemadmodum audistis ab initio, in eo ambuletis :
7. Quoniam multi seductores exierunt in mundum, qui non confitentur Jesum Christum venisse in carne; hic est seductor, et antichristus.
8. Videte vosmetipsos, ne perdatis que operati estis; sed ut mercedem plenam accipiatis.
9. Omnis qui recedit, et non permanet in doctrinâ Christi, Deum non habet; qui permanet in doctrinâ, hic et Patrem et Filium habet.
10. Si quis venit ad vos, et hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum in domum, nec ave ei divertitis.
11. Qui enim dicit illi ave, communicat operibus ejus maligiis.
12. Plura habens vobis scribere, nolui per charitatem et atramentum; spero enim me futurum apud vos, et os ad os loqui, ut gaudium vestrum plenum sit.
13. Salutant te filii sororis tue Electæ.

VERS. 1. — SENIOR; Græc., PRESBYTER, sive episcopus: nam senioris nomen hoc loco videtur potius esse dignitatis ecclesiasticæ quam ætatis, fatente etiam Beza; hoc enim modo frequentissimè nomen studium sinitur in Scripturis novi Testamenti; unde S. Lucas, quos Actor. 20, v. 17, vocat *majoris natu*, Græcè *presbyteros*, statim post, v. 28, *episcopos* appellat; presbyter autem, sive episcopus per excellentiam vocabatur eo tempore in totâ Asiâ S. Joan., ut existimat Catharinus. Ætate etiam senior merito vocari poterat, cum Ephesi usque ad annum Christi 101, et ætatis suæ 95 vixerit, ut computat Baronius, qui eum in passione Domini 96 annorum, et solum octo annis Christo Domino ju-

CHAPITRE UNIQUE.

1. Le prêtre, à la dame Electe, et à ses enfants, que j'aime dans la vérité, et qui ne sont pas aimés de moi seul, mais que tous ceux qui connaissent la vérité aiment comme moi,
2. Pour l'amour de cette vérité qui demeure en nous, et qui sera en nous éternellement.
3. Que Dieu le Père, et Jésus-Christ, Fils du Père, vous donnent la grâce, la miséricorde et la paix, dans la vérité et dans la charité.
4. J'ai eu bien de la joie de voir quelques-uns de vos enfants marcher dans la vérité, selon le commandement que nous en avons reçu du Père.
5. Et je vous prie maintenant, madame, non comme vous écrivait un commandement nouveau, mais celui-là même que nous avons reçu dès le commencement, que nous ayons une charité mutuelle les uns pour les autres.
6. Or, la charité consiste à marcher selon les commandements de Dieu. C'est là le commandement que vous avez reçu d'abord, afin que vous l'observiez.
7. Car il s'est élevé dans le monde plusieurs imposteurs qui ne confessent point que Jésus-Christ est venu dans une chair véritable. Celui qui ne le confesse point est un séducteur et un antechrist.
8. Prenez garde à vous, afin que vous ne perdiez pas les bonnes œuvres que vous avez faites; mais que vous en receviez une pleine récompense.
9. Quelqu'un ne demeure point dans la doctrine de Jésus-Christ, mais s'en éloigne, ne possède point Dieu; et quiconque demeure dans sa doctrine, possède le Père et le Fils.
10. Si quelqu'un vient vers vous, et ne fait pas profession de cette doctrine, ne le recevez pas dans votre maison, et ne le saluez point.
11. Car celui qui le salue participe à ses mauvaises actions.
12. Quoique j'eusse plusieurs autres choses à vous écrire, je n'ai pas voulu le faire sur du papier, et avec de l'encre; espérant aller vous voir, et vous entretenir de vive voix, afin que votre joie soit complète.
13. Les enfants de votre sœur Electe vous saluent.

COMMENTARIA.

niorem fuisse existimat. Non se vocat apostolum, quia ad personam aut familiam particularem tanquam pater spiritualis satis notus ac familiaris scribit; unde nec S. Paulus ad Philémonem scribens apostoli nomen usurpavit. Prima verò Joannis Epistola, nec apostoli, nec senioris nomen habet, quia potius est libellus quam Epistola, sicuti etiam de Epistola S. Pauli ad Hebræos notavimus. ELECTÆ, nomen proprium matrone ad quam scribit, etsi neget Flavius Dexter Bivarri ad annum Christi 105, qui nomen ejus proprium Druisiam fuisse dicit. OEcumenius verò dubitat proprium sit an appellativum nomen. Erasmus, Beza et Bartholomæus Petrus malunt cum Dextro esse ap-

pellativum, ut *electa domina*, sit idem ac *eximia* et *egregia domina*; aut certè *electa ad fidem et vitam æternam*, ut piè S. Joannes credebatur; probant autem, quia soror hujus Electæ vocatur etiam *Electa*, v. ultimo, infra; non solent autem duas sorores idem nomen proprium habere. Sed contra est quod epistola ad particulares personas solent eas in initio propriis nominibus compellare, ut patet in Epistolis S. Pauli ad Timotheum, Titum, Philemonem; hic verò nullum erit nomen proprium istius matrone, si *electa* sit nomen appellativum. Soror verò infra, v. ult., more Scripture sacre intelligi potest cognata; aut certè *electa* non fuit pronomen, sed familia aut gentis cognomen; sicuti Marcus, et Quintus frater Marci, uterque Cicero vocabatur. Sed si nomen proprium est *Electa*, dicendum erat, non *electa domina*, sed *domina Electa*, inquit Beza, sicut *optime Feste*, Actor. 26, vers. 25, et *optime Theophile*, Luca 1, v. 5. Sed levis conjectura hæc est: nam nomen proprium etiam sæpè præponi solet appellativo, ut *Philemoni dilecto*, ad Philémonem, v. 1; *Timotheo charissimo filio*, 2 ad Timoth. 1, vers. 2. DOMINE, propter nobilitatem generis, et opes quibus Christi discipulos et pauperes christianos sustentabat; unde Bivarrius ad Dextri Chronicon, anno Christi 105, ex quadam S. Prochori historia narrat hanc dominam Electam desiderio S. Joannis in Pathmo exulantis extabuisse, et cum S. Joannes ab exilio in Asiâ rediret, occurrisset cadaveri, quod comitantibus pauperibus et communem matrem lugentibus extra portam civitatis ad tumulum efferebatur, et suscitatum fuisse eo ferè modo quo adolescens civitatis Nain, Luca 7, versu 14, à S. Joanne tangente feretrum, et jubente ut surgeret, ac pararet sibi prandium. Exemplo S. Joannis discimus sanctitatis non repugnare civilitatem quâ personas genere aut virtutibus illustres speciosos dominorum aut dominarum titulis condecoramus, modo id sine adulatione fiat. Et quidem erga feminas magis quam viros hæc civilitate uti solemus, ad solatium infirmi sexus, ait Bartholomæus Petrus. ET NATIS EJUS, filiis ac filiabus; tam enim vox Græca quam Latina utrumque sexum indifferenter complectitur. QEOS (una cum matre et sororibus) DILIGO IN VERITATE, vero ac sincero spirituali amore, quo ipsis omnia bona spiritualia, et vitam æternam opto. ET NON EGO SOLUS, sic eos diligo, SED ET OMNES, diligunt ipsos, qui COGNOVERUNT VERITATEM, fidei christianæ per predicationem evangelicam.

VERS. 2. — PROPTER VERITATEM; omnes enim Catholici toto orbe dispersi, quia eadem veritatis regulas sequuntur, ait Beza, propter hanc similitudinem ad se mutuò diligendum invitantur; non sic hæretici, qui non tantum à Catholicis, sed etiam à se invicem dissentire solent; idèoque vulpibus Samsonis comparantur, Jud. 15, inquit Hugo, que diversas facies habent, sed caudas colligatas et armatas facibus ad oppugnandum Ecclesiam. Deinde fides, que per dilectionem Dei et proximi operatur, conjungit et cogmentat omnes fideles in unum Christi corpus; adeoque ut

membra ejusdem corporis invicem consentire et se mutuò diligere debent. QUE PERMANET IN NOBIS, quæ fidei veritas constante manet in nobis verè fidelibus, nec ullis persecutionum terroribus convellitur. ET NOBISCUM ERIT IN ÆTERNUM, et ista veritas objectiva quæ jam per fidem apprehenditur, nobiscum qui electi sumus ad vitam æternam, ut spero, manebit in æternum; sed alio et excellentiori lumine illustrata; cum venerit enim quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est, 1 ad Corinthis 13, vers. 10; aut certè fides electorum manet in æternum, sicut timor Domini, psalm. 18, dicitur manere in seculum seculi; non quia secundum se marcat, sed in effectu sue, quæ est beatitudo æterna.

VERS. 5. — SIT VOBISCUM GRATIA, illa præsertim gratia auxiliatrix et victrix vitiorum, quæ Christiani sumus, ut loquitur D. Augustinus; MISERICORDIA, opum et vinum, et omnia divinx misericordie velti medicamenta, quibus vulneribus et miseriis nostris medetur, qui per peccatum originis et propria peccata incidimus in latrones, inter Jerusalem et Jericho, dispoliatique et plagæ impositis semivivi relicti, ac certò morituri eramus, nisi Samaritanus illæ iter faciens misericordiâ motus alligasset vulnera nostra, infundens oleum et vinum, Luca 10, vers. 55. PAX, æterna in coelis, ad quam Dei gratia et misericordiâ per varia bella et pugnas carnis nos perducit. A DEO PATRE, tanquam primo omnium gratiæ, misericordie, et paciis nostræ fonte; ex pura enim et gratuita misericordiâ nos ad celestem et æternam pacem, et ad gratiæ dona que eò perducunt, ab æterno elegit, atque ad hunc finem Filium suum in mundum misit. ET A JESU CHRISTO, à quo tanquam causâ meriti, omnia eadem ista bona nobis provenerunt. FILIO PATRIS, naturali Filio æterni Patris, ejusdem cum ipso nature et divinitatis. Quod adversus Cerinthum et Ebionitas, qui Christi divinitatem tunc negabant, raptim et obiter addit. Bona verò dona ista gratiæ et gloriæ à Jesu Christo nobis conferre interpretatur tanquam à causâ non meritoria, sed efficiente secundum divinitatem, quæ quæcumque Pater facit, hæc et Filius similiter facit, Joannis 5, vers. 19. Opera enim Trinitatis ad extra, ut loquuntur scholastici, sunt indivisa. IN VERITATE, sint illa vobiscum cum veritate fidei, ET CHARITATE, christianâ, per quam veritas fidei omne opus bonum in vobis operetur. Catharinus et quidam alii hæc istas particulas referunt ad id quod proxime præcessit, ut Christus dicitur Filius Patris in veritate et charitate, hoc est, verus et dilectus Filius, in quo Pater ab æterno bene et infinite sibi complacet.

VERS. 4. — GAVISUS SUM VALDÈ, gaudio magno spirituali, quod nasci solet ex magnâ Dei et proximi charitate; quò enim quisque magis Deum et proximum diligit, eò etiam amplius de bonis eorum gaudet, et his congratulatur; QUONIAM INVENI, per experientiam: fortasse enim isti filii habitabant Ephesi, ubi S. Joannes tunc morabatur, etiam mater eorum Electa alibi haberet domicilium; DE FILIIS TUIS, aliquos ex filiis tuis, AMBULANTES, progredientes in viâ mandatorum Dei,

et de die in diem proficientes; ambulatio enim profectum significat, inquit Didymus; sicut enim ambulans non quiescit, sed successivè et sensim passibus corporis emendat viam, ita qui passibus animi, id est, affectibus charitatis per viam mandatorum incedit, progreditur de virtute in virtutem; in VERITATE, cum omni sinceritate virtutum, non per falsas earum imagines, ut hypocritæ solent; sicut MANDATUM ambulandi et servandi divinae legis præcepta; ACCIPIMUS A PATRE, per lucem Evangelii Filii sui, quæ illuminat omnem hominem fidem venientem in hunc mundum.

VERS. 5. — ET NUNC ROGO TE; blandè rogat, etsi res præcepti esset, se attemperans femininarum ingenio, quæ blanditiis potius quam duris imperiis volunt duci; et blanditas etiam auget addendo: DOMINA, in matre autem filios etiam rogat; NON TANQUAM MANDATUM SCRIBENS TIBI, ne potes me velle tibi imponere nova et inaudita onera; mandatum enim dilectionis proximi est antiquissimum, et legis naturæ; licet quia in oblivione et dissuetudinem ferè venerat, sit à Christo innovatum; ideoque *mandatum novum* vocetur, Joannis 13, versu 34. Vide quid de eadem re, 1 Joannis 2, versu 8, nuper diximus. SED QUOD HABEMUS, traditum à Christo, et annuntiatum vobis per apostolos; AB INITIO, conversionis vestræ ad fidem; cum prædicatione enim fidei simul prædicatum fuit mandatum dilectionis Dei et proximi; nam fides mortua et otiosa non sufficiebat ad salutem, sed viva quæ per charitatem operatur, ad Galatas 5, versu 6; UT DILIGAMUS ALTERUTRUM, id est, unum alterum et reciprocè, sive nos mutuo; nec tantum fideles et amicos, sed etiam infideles et inimicos, optando illis ut fideles et amici fiant; Christus enim dilexit nos cum inimici ejus essemus: præcipit autem ut diligamus invicem, sicut dilexit nos, Joan. 13, v. 34.

VERS. 6. — ET HÆC EST CHARITAS, et in hoc consistit et ostenditur vera charitas, UT AMBULEMUS, affectuum interiorum et operum exteriorum veluti passibus, quibus per hanc terrestrem peregrinationem ad patriam celestem tendimus; SECUNDUM MANDATA PATRIS, intra limites præscriptos mandatorum Dei Patris. Pronomen ejus refert Patrem, qui in fine versu 4 præcessit. HOC ENIM EST MANDATUM, hoc autem generaliter est verum mandatum Dei Patris. Particula enim in Græco non habetur, et loco ejus tam commodè particula autem substitui posset; et QUOMODUM ADIBUS AB INITIO, ab apostolis in principio vobis annuntiantibus fidem et opera quæ fides per charitatem operari debet; IN EO AMBULETIS, in eo fidei et operum mandato, non autem in novis hæreticorum inventionibus. De hæc autem re vos admonere volui.

VERS. 7. — QUONIAM MULTI SEDUCTORES, impostores hæretici, qui seducunt fideles à viâ veritatis, per quam ambulare oportet, EXIERUNT IN MUNDUM, Græcè *introierunt*; à tenebris in quibus ante latebant in publicam mundi lucem; per prædicationem suorum errorum prodierunt; QUI NON CONFITENTUR, imò negant, qualis maximè eo tempore Basilides, et ejus assecta, JESUM

CHRISTUM VESISSE, Græcè, *vementem*, quod Œcumenius tam de primo quam de secundo Christi adventu intelligit. Solet enim illud participium Græcè presentis temporis, nempe, *εξίπνεον*, tam pro præterito quam pro futuro etiam usurpari; sed melius hic pro præterito, et primo Christi adventu accipitur, ut interpretæ noster verit. IN CARNE, qui non confitentur Jesum Christum Filium Dei esse qui per humanæ carnis assumptionem descendit ex sinu Patris. Unde qui vel Deum, vel hominem esse negant, non confitentur eum in carne venisse, ut rectè notat Beda. Ut enim dicatur venisse, oportet antea cum fuisse alibi, et postea accessisse, seu apparuisse ubi eo modo non erat. Græcè tamen, *In carne*, quomodo etiam Beda et plurimi textus Latini legunt, id est, qui non confitentur venisse in mundum, et inter homines in carne humanâ conversatum. Beda de Judæis hoc intelligi posse ait, qui Christum nondum ad salutem mundi venisse credunt, sed ad interitum suum venturum expectant Antichristum. HIC EST SEDUCTOR; hic autem quisquis est qui hoc non confitetur, sed contrarium prædicat, est hæreticus, et populus à veritate in errorem seducit; ET ANTICHRISTUS, et insignis Christi adversarius, quem solvit et discripit dùm naturam humanam aut divinam ei auferit. Numerum pluralem subvertit in singularem mutat, non quia nomine antichristi diabolum intelligat, qui unus per ora multorum hæreticorum errores annuntiat, ut nimis subtiliter exponit Catharinus; sed quia unum fortissè præcipuum hæresiarcham designat qui per se et suos hæresim illam tunc spargebat; aut certè quia unusquisque illorum hæreticorum magni et famosi illius in fine venturi Antichristi figuram et spiritum gerebat.

VERS. 8. — VIDETE VOSMETIPSOS, attentè considerate vosipsos, et pericula quæ vos circumstant, ne ab illis impostoribus sinatis vos seduci; NE PERDATIS QUÆ OPERATI ESTIS, ne mercedem honorum operum, quæ fides per charitatem in vobis operata est, amittatis. Hinc patet veram fidem et justitiam semel adeptam posse amitti; quod sectarii nostri temporis negant; SED UT MERCEM PLENAM ACCIPIATIS, sed ut in fide et bonis operibus usque ad finem perseverantes mercedem vite æternæ plenam tanquam *mensuram bonam, confertam, cogitatum et superfluentem*, Lucæ 6, vers. 58, accipiatis. Hæc autem plena merces et mensura est ipsæ fides, qui implet et superfluet, non modo merita, sed etiam vota nostra, ait S. Bernardus, sermone 3, de Vigilâ Nativitatis. Vox *operum* significat plenitudinem et perfectionem æternæ mercedis; non autem indicat eos qui perdunt quod operati sunt, aliquam mercedem, sed non plenam accepturos. Exemplaria Græcæ hodiè exprimit ista verba in primâ personâ: *Ne perdamus, sed ut accipiamus*, sermone magis blando et familiari, quo Apostolus temeris et in quibus ante latebant in publicam mundi lucem; per prædicationem suorum errorum prodierunt; QUI NON CONFITENTUR, imò negant, qualis maximè eo tempore Basilides, et ejus assecta, JESUM

VERS. 9. — OMNIS QUI RECEBERIT, ab Ecclesiâ Christi; Græcè, *qui transgreditur*, id est, qui per apostasiam transfugit ad seductorem et antichristianorum castra; ET NON PERMANET IN DOCTRINA CHRISTI, id est, in fide quam Christus docuit, nempe assentiendo veritatibus et obediendo præceptis; DEUM NON HABET, alienus est à Deo; qui non adhaeret fide per charitatem operante: talem autem Œcumenius athenum vocat. E contra verò, QUI PERMANET IN DOCTRINA; Græcus *Christi* addit; HIC ET PATREM ET FILIUM HABET, quos fide et charitate complectitur, tanquam templum quod Patrem et Filium inhabitatores habet. Videtur enim alludere ad Evangelii sui locum, ubi Christus de se et Patre suo loquens ait: *Ad cum veniemus, et mansionem apud eum faciemus*, Joan. 14, v. 23. Indicat etiam Filium esse Patri consubstantialem, contra Cerinthum et hæreticos illius temporis. Filius verò ante Patrem exprimitur, quia ad Patrem non nisi per Filium perveniri potest, inquit Thomas Anglicus.

VERS. 10. — SI QUIS VENIT AD VOS; solent enim hæretici mare et aridam circuire, in coetus et domos fidelium penetrare, ut per dulces sermones et benedictiones corda innocentium seducant, ad Romanos 16, v. 18; proprium enim hæreticorum est non ad infideles convertendos, sed ad pervertendum fideles peregrinari: et plures eo tempore hypocritæ se in societatem et familias divitum Christianorum insinuabant, propter charitatem et liberalitatem quam in pauperes confratres suos Christianos exercebant: unde ad detegendos istos hypocritas necesse fuit tesseras hospitalitatis, et literas formatas, seu commendatitias reperire. ET HANC DOCTRINAM, fidei, quam Christus nos docuit, NON AFFERT, sed contrariam potius: nec enim apostolos Joannes vult vitari hominem infidelem, qui nullam doctrinam bonam aut malam, sed merces vel alias res innoxias affert; NOLITE RECIPERE EUM IN DOMUM; qui enim hæretico predicatori hospitium prebet, faveat ejus errori: unde non tantum hæretici, sed etiam eorum receptatores jure canonico excommunicantur: quod canonice intelligunt de receptatoribus hæreticorum formaliter, sive ut hæretici sunt, nempe favendo eorum hæresi; secus autem si ut amici, aut consanguinei, aut ut homines indigentes illo humanitatis officio recipiantur. Nihilominus tamen, jure naturæ, etiam talis receptatio hominis hæretici illicita est, si tibi aut domesticis tuis imminet ab eo perversiorum periculum, vel si hæreticus ipse per talem humanitatem magis in suâ hæresi obfirmetur. NEC AVEAT BIBE-RTIS, imò nec si vobis extra domum occurrat salutem ei præcimus. Quod adeo servasse S. Joannem ex Poly-carpo ejus discipulo refert lib. 3, cap. 5, S. Ireneus, ut quondam Ephesi ex balneo illotus aufergerit, ubi Cerinthum hæreticum in eodem se lavare intellexit, exclamando: Fugiamus ne cadat et nos opprimat balneum in quo lavatur Cerinthus; et Polycarpus Marcioni hæretico occurrentis, loco ore, primogenium diaboli eum appellavit. Ita apostoli et apostolorum discipuli, inquit S. Ireneus, horrebant vel solo verbo

communicare eum iis qui veritatem Evangelii adulteraverant.

VERS. 11. — QUI ENIM DIXIT ILLI AVE, quod benevolentie verbum etiam in epistoliarum familiarium frontibus Græcè, exprimo per verbum *χαίρει*, id est, gaudere, proponere solet, sicut Latini P. S., id est, plurimam salutem, ascribere soliti erant; COMMUNICAT OPERIBUS EPUS MALIGNUS, habere videtur compunctionem et complacentiam in hæresi et errores pravo quos disseminat; loquitur enim non de qualibet hæretico, sed de eo qui doctrinam contra fidem affert, et hæresim docet. Cum talibus autem familiariter et comiter conversari, et eis benevolè salutare, scandalum plerumque apud infirmos Catholicos gignit, et hæreticos ipsos in suâ heresi confirmat, maximè si is qui ipso sic salutatur, aut cum ipsis conversatur, sit ecclesiasticus, aut in doctrinâ fidei habeatur eruditus, nisi conversationem illam ad hæretici conversionem tendere appareat: quamvis post unam et secundam correptionem ejusmodi hominem hereticum etiam vitari jubet apostolus Paulus, Tit. 3, v. 10, qui videtur esse incorrigibilis. Sæpè etiam cuiquam non tantum hæretico, sed alteri publico peccatori ad correptionem prodest, si à viris probis familiaritatem et consortium suum declinari videat: hinc S. Paulus iterum Thessalonicensibus præcipit ut subtrahant se ab omni fratre ambulante inordinatè, 2 ad Thess. 5, v. 6, quod præceptum positivum fuit illi Ecclesiæ tunc salutare, aut necessarium, ut ibi diximus.

VERS. 12. — PLURA, GRÆCÈ MELTA, quæ ad doctrinam et religionem christianam spectant; hæc enim est Epistoliarum apostolicarum materia, quibus alia negotia nullius aut minime cure sunt. Unde ea familiaria et minutiora tantum fuisse non bene dicit Thelmannus: plurima enim maximi momenti in materiâ religionis sunt, quæ ne verbo quidem in brevissimâ hæc Epistolâ tangit. HABENS VOBIS SCRIBERE, ad tuam et familie tuæ in fide et moribus christianis instructionem; non enim omnia quæ ad religionem spectabant, scripto mandabat apostoli; unde addit: NOLITE PER CHARITAM ET ATRAMENTO Epistolas suas, ut vos hodiè, scripsisse; licet varia tunc fuerint chartarum genera, quæ jam non amplius sunt in usu: nam ex papyro, Ægypti arbore, olim charta fiebat; ideoque papyri nomen hodiè adhuc retinet: postea ex linthe facta ut ceris, ut l. 15, c. 11, narrat Plinius. Scribebant etiam in membranis: quod quia Pergami Asiæ urbe coepit fieri, ideò hæc usque tale chartæ genus pergamenum appellamus. SÆPER ENIM ME FUTURUM APUD VOS; Græcè: *Sed spero venire ad vos*. Unde patet matronam non Ephesi habitasse, ubi S. Joannes tunc fuisse putatur. Et OS AD OS LOQUITUR, et ore ad os viva voce colloquitur: poterat enim interpretæ ore ad os vertere, sicut 1 ad Cor. 13, v. 12, veritè, *facie ad faciem*, eum tamen phrasim ibi Græcæ sit *faciem ad faciem*, similis huic, *os ad os*: ubi more Atticorum sub-intelligitur præpositio *κατά*, id est, *secundum*; quasi

dicens: *Secundum os ad os loqui*, sicut presentes obverso ore et facie simul colloqui solent. Ex hoc loco refellitur error sectariorum, qui nullas traditiones agraphas admittere volunt, quasi apostoli nihil amplius de mysteriis fidei vivâ voce tradiderint quam chartis et atramento commiserint. Ut GAUDIUM VESTRUM, spirituale, quod ex mutuo colloquio de rebus divinis et spe preciorum æternorum concipitur, PLENUM SIT, abundans et perfectum: nam semiplenum et siccius plerumque est gaudium quod per litteras inter personas spirituales excitatur; plenus verò et abundantius, si vivâ voce inflammatur: hinc apostolus Paulus desiderat videre Romanos, et simul consolari: Per

eam qua invicem est, inquit, *fidem vestram atque meam*, ad Rom. 1, v. 12. Simili autem sensu quodam plenum hic vocat S. Joannes, paulò ante, v. 8, *mercedem plenam dixit*.

VERS. 13. — SALUTANT TE, salutem temporalem et æternam tibi à me ascribi voluerunt, FILII SORORIS TUE ELECTÆ, qui Ephesi tunc habitasse videntur, defunctâ fortassè matre, aut ad fidem nondum conversâ: cujus proinde in hæc salutatione nulla mentio. Quomodo autem potuerit esse soror Electæ ad quam scribit, et tamen appellari etiam Electa, supra, v. 1, diximus.

IN EPISTOLAM CATHOLICAM III

B. JOANNIS APOSTOLI

Argumentum.

Epistola hæc familiaris est et similis præcedenti, scripta ad Caium commune apostolorum et peregrinantium Christianorum hospitem. Videtur etiam à S. Joanne olim ad fidem fuisse conversus, aut saltem fuisse instructus, quia filium suum vocat, v. 4. Laudat ejus hospitalitatem et charitatem: Diotrophis verò ejusdem inhospitalitatem et ambitionem taxat. Monet Caium ne illum imitetur, sed potius Demetrium, cui testimonium ab omnibus Christianis, qui ex Achaïa in Asiam veniunt, bonum redditur. Quis autem Caius iste fuerit, disputatur: Beda et multi cum eo existimant esse illum quem S. Paulus vocat hospitem suum, ad Rom. ult., v. 25. Unde cum verisimile sit Epistolam ad Romanos scriptam esse Corinthi, videtur Caius Corinthi habitasse, et esse Caium illum quem Paulus dicit se baptizasse, 1 ad Cor. 1, v. 14. Licet autem Corinthi in Achaïa Caius habitaret, genere tamen fuisse Hispanum narrat Brivari Dexter, et fuisse filium illius centurionis, qui Christo in cruce morienti astitit, Luc. 23, v. 47, et fratrem Demetrii, cujus infra, v. 12, hic meminit Joannes; unde talem genealogiam textus Centurio Captharai in Galilæa habitans, cujus puerum

Christus sanavit, Matth. 8, v. 5, natione Hispanus genuit Caium Oppium centurionem qui Christo patienti presens astitit; hic verò Caius Oppius genuit Caium et Demetrium, qui Corinthi habitaverunt, et quorum mentionem hic S. Joannes facit. Sed mirum si S. Joannes siluisset Demetrium vocare fratrem Caii, si reverâ frater fuisset; nam Epist. præced., v. ult., Electam non silet appellare sororem alterius Electæ ad quam scribit. Deinde totum hoc Chronicon Flavii Dextri merito suspectum habetur à doctis; nam Lucius Flavius Dexter, cujus dicitur esse Chronicon, S. Hieronymo familiaris, et præfectus prætorii Romæ sub imperatore Arcadio, vir fuit litteratissimus, et eloquentia Ciceronianæ studiosus, ut testatur S. Hieronymus: auctor verò Chronici magis est semibarbaro quam Ciceroniano similis. Denique S. Hieronymus dicit eum scripsisse omnimodam historiam, quod nomen chronico isti et macro et succinetio minime convenit; historia enim vocatur quando non tantum nudè et simpliciter per singulos annos annotatur quid factum sit, sed quomodo, quibus consiliis, quo rerum eventu gestum.

IN EPISTOLAM CATHOLICAM III

B. JOANNIS APOSTOLI

COMMENTARIA.

CAPUT UNICUM.

1. Senior Caius charissimo, quem ego diligo in veritate.

2. Clarissime, de omnibus orationem facio prosperè

CHAPITRE UNIQUE.

1. Le père à mon cher Caius, que j'aime dans la vérité.

2. Mon bien-aimé, je prie Dieu que tout soit chez vous en aussi bon état, pour ce qui regarde vos affai-

te ingredi, et valere, sicut prosperè agit anima tua.

5. Gavisus sum valdè venientibus fratribus, et testimonium perhibentibus veritati tue, sicut tu in veritate ambulabas.

4. Majorem horum non habeo gratiam, quam ut andiam filios meos in veritate ambulare.

5. Charissime, fideliter facis quicquid operaris in fratre, et hoc in peregrinos.

6. Qui testimonium reddiderunt charitati tue in conspectu Ecclesiæ: quos, benefaciens, deduces dignè Deo.

7. Pro nomine enim ejus profecti sunt, nihil accipientes à gentibus.

8. Nos ergo debemus suscipere hujusmodi, ut cooperatores simus veritatis.

9. Scripsissem forsitan Ecclesiæ; sed is qui amat primatum gerere in eis, Diotrophes, non recipit nos.

10. Propter hoc si venero, commonebo ejus opera, que facit, verbis malignis garrions in nos; et quasi non et ista sufficiant, neque ipse suscipit fratres, ut eos qui suscipiunt, prohibet, et de Ecclesiâ ejicit.

11. Charissime, noli imitari malum, sed quod bonum est. Qui benefacit, ex Deo est; qui malefacit, non vidit Deum.

12. Demetrio testimonium redditur ab omnibus, et ab ipsâ veritate, sed et nos testimonium perhibemus: et nostri quoniam testimonium nostrum verum est.

13. Multa habui tibi scribere; sed nolui per atramentum et calicum scribere tibi.

14. Spero autem protinus te videre, et os ad os loquar. Pax tibi. Salutant te amici. Saluta amicos nominatim.

COMMENTARIA.

VERS. 1. — SENIOR, Græcè *presbyter*, quod nomen hic potius est dignitatis ecclesiasticæ quam ætatis, ut Epist. præced., v. 1, diximus; CAIUS CHARISSIMO. In Græcò non est superlativus, sed positivus, qui *multum amabilem* significat, ut non malè in paraphrasi vertit Erasmus. QUEM EGO DILIGO IN VERITATE, verâ et sincerâ spirituali dilectione, quâ persone dilectæ volumus omnia spiritualia gratis et gloria dona.

VERS. 2. — CHARISSE, DE OMNIBUS, rebus spiritualibus et temporalibus, quatenus spiritualium sunt instrumenta. Alii tamen vertunt *super omnia*, aut *ante omnia*, ut Calliarus. ORATIONEM FACIO, Deum oro, PROSPERÈ TE INGREDI, ut in omnibus illis rebus prosperè semper ambules, et quotidie non tantum in spiritualibus proficias, sed etiam in temporalibus, quibus tam benè et largiter in elemosynas pauperum, et peregrinorum hospitalitatem uteris. Alii vertunt *prosperè te agere*: quomodo etiam mox idem verbum hoc eodem versu interpretis verit. ET VALERE, corpore sanum esse; id enim propriè verbum Græcum significat. Tam autem sanitas corporis quam bona fortuna sunt instrumenta virtutum animi. SICUT PROSPERÈ AGIT ANIMA TUA, in actibus virtutum, et præcipuè charitatis, in quibus delectabiliter et feliciter agit, ambulat, et se exercet anima tua per Dei gratiam.

S. S. XXV.

res et votre santé, que je sais qu'il y est pour ce qui regarde votre âme.

3. Car je me suis fort réjoui, lorsque les frères qui sont venus ici, ont rendu témoignage à votre piété sincère et à la vie que vous menez selon la vérité.

4. Je n'ai point de plus grande joie que d'apprendre que mes enfants marchent dans la vérité.

5. Mon bien-aimé, vous faites une bonne œuvre d'avoir un soin charitable pour les frères, et particulièrement pour les étrangers.

6. Qui ont rendu témoignage à votre charité en présence de l'Eglise. Et vous ferez bien de les faire conduire et assister dans leurs voyages d'une manière digne de Dieu.

7. Car c'est pour la gloire de son nom qu'ils sont partis sans recevoir aucune assistance des gentils.

8. Nous sommes donc obligés de traiter favorablement ces sortes de personnes, pour travailler avec elles à l'avancement de la vérité.

9. J'aurais écrit à l'Eglise; mais Diotrophes, qui aime à y tenir le premier rang, ne veut point nous recevoir.

10. C'est pourquoi, si je viens jamais chez vous, je lui représenterai le mal qu'il commet, en semant contre nous des médisances malignes; et ne se contentant point de cela, non seulement il ne reçoit point les frères, mais il empêche même ceux qui voudraient les recevoir, et il les chasse de l'Eglise.

11. Mon bien-aimé, n'imitiez point ce qui est mauvais, mais ce qui est bon. Celui qui fait bien, est de Dieu; mais celui qui fait mal, ne connaît point Dieu.

12. Tout le monde rend un témoignage avantageux à Démétrius, et la vérité même le lui rend. Nous le lui rendons aussi nous-mêmes, et vous savez que notre témoignage est véritable.

13. J'aurais encore plusieurs choses à vous dire, mais je ne veux point le faire par écrit,

14. Parce que j'espère vous voir bientôt, et que nous nous entretiendrons l'un l'autre de vive voix. La paix soit avec vous. Nos amis vous saluent. Saluez de ma part nos amis chacun en particulier.

VERS. 3. — GAVISUS SUM VALDÈ, gaudio magno spirituali et in Domino, quomodo semper gaudendum esse monet alter Apostolus: *Gaudete in Domino semper*, ad Philipp. 4, v. 4; tale enim semper est gaudium sanctorum, qui magis gaudent de benignitate Dei et gratiâ quâ operatur omnia in omnibus, quam de eo quod homines ex sua parte conferunt in virtutum exercitiis. VENIENTIBUS FRATRIBUS, quoties Christiani fratres, et præcipuè verbi divini præcones ex Achaïa, ubi habitas, huc in Asiam veniunt; ET TESTIMONIUM PERHIBENTIBUS, utpote benignitatem et hospitalitatem tuam expertis; VERITATI TUE, sinceritati et candori tuo; SICUT TU IN VERITATE AMBULAS, sicut in omnibus actionibus tuis sinceritatem virtutum sine hypocritis sectaris. *Ambulare* hic non significat motum tibiurum, inquit Oecumenius, sed ordinatum et temperatum progressum cum acri et constanti animi affectu, qui progressum illum per viam virtutis ferat et promoveat, qualem pauci, inquit, assequuntur. *Veritatem* pro sinceritate virtutum sæpè tam in Evangelio suo quam in Epistolis S. Joannes usurpat: quæ sinceritas præcipuè à charitate actibus ceterarum virtutum aspergitur, dum eos imperat et sinceritate suâ quasi tingit: imò sine sinceritate et veritate istâ charitatis ceteras virtutes veras et consummatas virtutes esse negat S. Augustinus.

(Trente-une.)